

คอกไม้

นางมัจฉา อัมไพรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-560-699-5

007389

1 17002709

INTEREST

Mrs. Mallika Labpairee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

วิทยานิพนธ์เรื่อง

คอกเบี้ย

โดย

นางมัลลิกา ลับโพธิ์

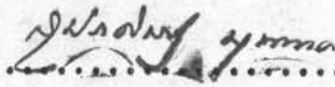
ภาควิชา

นิติศาสตร์

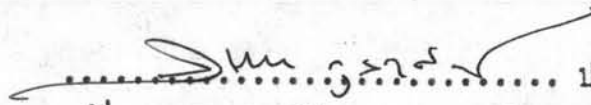
อาจารย์ที่ปรึกษา

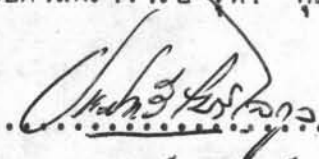
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์

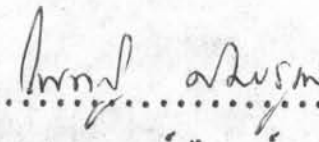
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคินทร์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้องานพิมพ์

คอกเบี้ย

ชื่อนิสิต

นางมัลลิกา อัมไพรี

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุศลยศ

ภาควิชา

นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๒๔

บทคัดย่อ

การเรียกคอกเบี้ยนั้น ในสมัยโบราณนานาประเทศส่วนใหญ่ห้ามเรียกคอกเบี้ยกัน เนื่องจากมีแนวความคิดว่า "เงินทำลูกไม้โต" (L'argent ne fait pas de petits) และบางศาสนาถือว่าเป็นบาปด้วย แต่ต่อมาแนวความคิดนี้ได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นว่า "เงินตราเป็นสินค้าอย่างหนึ่งเหมือนกัน" จึงยอมเกิดคอกคอกผลได้ นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดที่ว่า "คอกเบี้ยย่อมติดตามไปกับต้นเงินเหมือนกับผลไม้ที่ติดอยู่กับต้นไม้" (goes with the principal as the fruit with the tree) ดังนั้น การเรียกคอกเบี้ย จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

อย่างไรก็ดี การจะเรียกคอกเบี้ยจากกันได้นั้น จะต้องมิมีมูลเหตุ มูลเหตุที่จะเรียกคอกเบี้ยจากกันได้มี ๒ ประการคือ โดยอาศัยข้อตกลงของคู่กรณี และโดยบทบัญญัติของกฎหมาย การเรียกคอกเบี้ยโดยความตกลงนั้น คู่กรณีย่อมตกลงเรียกคอกเบี้ยกันได้โดยสัญญาทุกประเภท ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นสัญญากู้ยืมเงิน เพียงแต่ว่าถ้าเป็นสัญญากู้ยืมเงินแล้ว ข้อตกลงเรียกคอกเบี้ยของคู่กรณีถูกจำกัดขางประการ กล่าวคือ กฎหมายเขามาควบคุมอัตราคอกเบี้ยที่คู่กรณีจะตกลงเรียกจากกันได้ว่าจะต้องไม่เกินขั้นสูงที่กฎหมายกำหนดไว้ และถ้าฝ่าฝืนก็มีความผิดต้อง

ได้รับโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.
๒๔๗๕ ส่วนการเรียกดอกเบี้ยโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายนั้น โฉนดกรณีที่แม่ในสัญญา
ไม่ได้ออกเรียกดอกเบี้ยกันไว้ก็ตาม ก็สามารถเรียกดอกเบี้ยได้ตามกฎหมายกำหนดไว้
ให้เรียกจากกันได้ ซึ่งได้แก่กรณีนี้คิดในหนี้เงิน เนื่องจากกฎหมายสันนิษฐานไว้เลยว่า
การที่ออกหนี้คดีหรือชำระหนี้เงินล่าช้าขึ้นนั้น ย่อมทำให้เจ้าหนี้เสียหาย ลูกหนี้จึงต้องชดเชย
ดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้

นอกจากการควบคุมในเรื่องอัตราดอกเบี้ยแล้ว กฎหมายยังมีบทบัญญัติควบคุม
ในเรื่องการคิดดอกเบี้ยทบต้น กล่าวคือ โดยหลักแล้วจะคิดดอกเบี้ยทบต้นไม่ได้ เว้นแต่
จะเข้าชายที่กฎหมายยกเว้นไว้ ซึ่งมี ๒ กรณีที่กฎหมายยอมให้คิดดอกเบี้ยทบต้นได้ คือ
ถ้าดอกเบี้ยนั้นค้างชำระมาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และมีข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ยทบต้น อีกประการหนึ่ง
ก็คือ เมื่อมีประเพณีการค้าขายที่คำนวณดอกเบี้ยทบต้นในบัญชีเดินสะพัด หรือในการค้าขายอย่าง
อื่นผ่านอง เช่นว่านี้

ในเรื่องระยะเวลาเริ่มต้นแห่งการคิดดอกเบี้ยทบต้นนั้น แม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติ
วันเริ่มต้นคิดดอกเบี้ยไว้ เช่นในมาตรา ๒๒๔ ให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละ
เจ็ดครึ่งต่อปี หรือในมาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๔๔๐ ที่ให้คิดดอกเบี้ยตั้งแต่เวลาอันเป็น
ฐานที่ตั้งแห่งการกะประมาณราคา ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสับสนในทางปฏิบัติว่าเวลาอันเป็น
ฐานที่ตั้งแห่งการกะประมาณราคามาหมายถึงเวลาใด

การวิจัยเรื่องนี้ จึงมุ่งที่จะอธิบายหลักกฎหมายและข้อสรุปรวมทั้งข้อเสนอแนะ
เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเป็นหลักปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าต่อไป

Thesis Title	Interest
Name	Mrs. Mallika Labpairee
Thesis Advisor	Assistant Professor Chuta Kulabusaya
Department	Law
Academic Year	1981

ABSTRACT

Most of the country in ancient time prohibit the asking for interest because of the thought that "money can not make money" also some religion considers it to be a sin. However this thought has changed to be "money is also a form of merchandise" therefore it can render profit and also there is a thought that interest goes with the principal as the fruit with the tree. Therefore asking for interest becomes generally acceptable.

However to ask for interest there must be reasons. There are two reasons for this:-by the agreement between the parties and by the provision of law. Asking for interest by agreement, the parties can agree in this matter in every type of contract not limited to the loan contract. However if it is a loan contract the agreement on interest between the parties has certain limit. The law will come in and control the rate of interest that the parties may agree. It can not be higher than the maximum rate provided and if there is a breach of the provision there is a criminal liability provided by the

"Prohibition of Asking for Interest More than the Maximum Act 2475 B.E."

As regard interest by the provision of law, in case there is no agreement concerning interest in the contract the parties may receive interest if the law allows the asking for interest such as in the case of default in paying money Since the law presume that if the debtor is in default or delay in paying money the creditor will suffer damages, therefore the debtor has to pay interest to the creditor.

Apart from controlling the rate of interest there is provision of law controlling compound interest. In principle compound interest is prohibited except it comes in the case where there are exceptions. There are two cases where the law allows compound interest. The first one is where the interest has been due for not less than one year and there is agreement allowing compound interest. The second one is that where there is a trade practice allowing the calculation of compound interest in current account or in other similar form of trade.

As regard the beginning of the time to calculate interest, though the law provides the day to begin the calculation of interest such as in Section 224 to calculate the interest during the time of default at the rate of 7½ percent per annum or in Section 225 and Section 440 that provide the calculation of interest since the day of appraisal which created the problem in practice that what time is considered to be the time of appraisal.

This reserch is aiming at explaining the principle of law, summerizing and suggestion for the practice purpose and further reserch study.

กิตติกรรมประกาศ

ก่อนอื่นผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดา ที่ได้ให้กำลังใจตลอดจนชี้แนะ และคอยกระตุ้นเตือนให้ผู้เขียนได้เอาใจใส่ในการเรียนและการเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ สมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ จิตติ ทิงศภทิพย์ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวโกลกุล และรองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ และสละเวลา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ เรียบร้อยลงด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุษย์ เป็นอย่างสูงที่ได้ กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาอย่างถี่ถ้วน ตั้งแต่การวางหัวข้อ มอบหนังสือที่ใช้ในการค้นคว้าและวิจัย และได้ให้คำแนะนำและแนว ความคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งยังได้ตรวจตราแก้ไขให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสมพล วัฒนพันธ์ คุณฉลาภ หอมวิเศษ คุณอนุรุต และ คุณพนินารต ทิยาภรณ์

บุคคลที่ได้กล่าวนามมาข้างต้นนี้ ล้วนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เขียน ตลอดมา การช่วยเหลือและสนับสนุนนี้เอง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนเกิดกำลังใจ และสามารถเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลงได้ ฉะนั้น ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เล่มนี้และ ประโยชน์อันจะพึงมีแก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้า จึงเป็นผลโดยตรงจากความช่วยเหลือและ สนับสนุนของท่านผู้ที่ได้กล่าวนามมาแล้วทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทนำ	ค
บทที่	
• บททั่วไป	๑
ประวัติความเป็นมาของคอกเบี้ย	๑
ความหมายและลักษณะของคอกเบี้ย	๔
ก. คอกเบี้ยเป็นคอกผลนิคินัยชนิดหนึ่ง	๔
ข. คอกเบี้ยได้แก่ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนในสัญญา กู้ยืมเงิน	๑๑
ค. คอกเบี้ยได้แก่ค่าเสียหายที่เกิดจากการผิดนัดชำระ หนี้เงิน	๑๔
ง. คอกเบี้ยจะเป็นเงินตราหรือสิ่งของอย่างอื่นก็ได้	๑๕
จ. คอกเบี้ยต้องคำนวณตามจำนวนเงินและระยะเวลา ที่ให้กู้	๑๖
มูลเหตุที่จะเรียกคอกเบี้ย	๑๗
ก. ความกฎหมายต่างประเทศ	๑๗
ข. ความกฎหมายไทย	๑๘
ความหมายของคอกเบี้ยตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมาย ต่างประเทศ	๒๑

บทที่

คอกเบี้ย (ในฐานะที่เป็นค่าเสียหาย) เปรียบเทียบกับค่าเสียหายอันเกิด แต่การไม่ชำระหนี้และเบี้ยปรับ	๒๒
๒ คอกเบี้ยที่เกิดจากข้อตกลง	๒๕
คอกเบี้ยที่เกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน	๒๗
ก. ต้องมีข้อตกลงเรียกคอกเบี้ย	๒๗
ข. อัตราคอกเบี้ย	๒๘
ค. การชำระคอกเบี้ย	๓๒
- คอกเบี้ยจะต้องชำระเมื่อใด	๓๒
+ การชำระเงินต้นและคอกเบี้ยเพียงบางส่วน.....	๓๒
- อายุความในการเรียกคอกเบี้ยค้างส่ง	๓๔
- การนำสืบและข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการชำระคอกเบี้ย.....	๓๖
ง. คอกเบี้ยทบต้น	๓๗
- ข้อห้ามเรียกคอกเบี้ยทบต้น	๓๗
- ข้อยกเว้น	๓๗
ก) กรณีที่มีข้อตกลงให้คิดคอกเบี้ยทบต้นตาม มาตรา ๒๕๕ วรรคแรก	๓๘
ข) กรณีที่มีประเพณีให้คิดคอกเบี้ยทบต้นตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง	๔๑
คอกเบี้ยในการฝากเงิน	๔๑
ก. กรณีรับฝากเงินคือบุคคลธรรมดา	๔๓
ข. กรณีรับฝากเงินคือธนาคารพาณิชย์.....	๔๔
ค. กรณีรับฝากเงินคือบริษัทเงินทุน หรือบริษัท เครดิท ฟองซิเอร์	๔๕

บทที่

คอกเบี้ยในสัญญาบัญชีเดินสะพัด	๕๗
ก. ความหมาย	๕๗
ข. ข้อแตกต่างระหว่างสัญญากู้ยืมเงินกับสัญญากู้เบิกเงิน เกินบัญชี	๕๐
ค. สัญญาบัญชีเดินสะพัดคิกคอกเบี้ยทบต้นได้	๕๑
- ประเพณีการค้าขายที่คำนวณคอกเบี้ยทบต้นในบัญชี เดินสะพัด.....	๕๓
- ประเพณีการค้าขายที่คำนวณคอกเบี้ยทบต้นในการ ค้าขายอย่างอื่นทำนอง เช่นว่านี้.....	๕๔
ง. อัตราคอกเบี้ย	๕๖
จ. ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดแห่งการคิกคอกเบี้ย ทบต้น	๕๖
- ระยะเวลาเริ่มต้นแห่งการคิกคอกเบี้ยทบต้น.....	๕๖
- ระยะเวลาสิ้นสุดแห่งการคิกคอกเบี้ยทบต้น.....	๕๘
ก) เมื่อถึงเวลาที่ตกลงกันไว้ตามสัญญา.....	๕๕
ข) เมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบอกเลิกสัญญา.....	๖๑
ค) เมื่อลูกหนี้ถึงแก่ความตาย	๖๒
ง) เมื่อมีการแปลงหนี้ใหม่	๖๓
ฉ. ความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันในสัญญากู้เบิกเงินเกิน บัญชี	๖๔
คอกเบี้ยที่เกิดจากตั๋วเงิน	๖๕
ก. ตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงิน	๖๕
- ตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินจะมีคอกเบี้ย หรือไม่ก็ได้	๖๕
- อัตราคอกเบี้ย	๖๖
ข. เช็ค	๖๘

บทที่

๓	ข้อจำกัดในการเรียกดอกเบี้ย	๗๐
	ทฤษฎีว่าด้วยเสรีภาพในการทำสัญญา	๗๐
	ก. ข้อจำกัดของทฤษฎีว่าด้วยเสรีภาพในการทำสัญญา	๗๑
	ข. ทฤษฎีทางสังคมในการทำสัญญา	๗๑
	บทกฎหมายที่จำกัดการเรียกดอกเบี้ย	๗๒
	ก. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๕๔	๗๓
	ข. ประกาศกระทรวงการคลัง ออกตามความใน มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของ สถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓	๗๔
	ค. พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕	๗๗
	- ผู้รับจำนำคือบุคคลธรรมดาที่มีโรงรับจำนำ	๗๗
	- ผู้รับจำนำคือโรงรับจำนำ	๗๘
	ก) เหตุที่ต้องมีกฎหมายควบคุมกิจการโรงรับจำนำ	๗๘
	ข) อัตราดอกเบี้ย	๘๐
	ข้อห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ย เกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕	๘๑
	ก. เหตุผลที่ต้องมีพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ย เกินอัตรา	๘๑
	ข. สำคัญของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ย เกินอัตรา	๘๓
	ผลของการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	๘๖
	ก. ผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๕๔	๘๖
	ข. ผลตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ย เกินอัตรา	๘๗

บทที่

- ดอกเบี้ยเกินอัตราเป็นโมฆะทั้งหมด.....	๘๗
- สัญญากู้ยืมส่วนต้นเงินล้มบวม.....	๘๘
ข้อขัดข้องในการใช้พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา.....	๘๑
๘ ดอกเบี้ยที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย.....	๘๕
กรณีผิดสัญญาทั่วไป	๘๖
ก. ดอกเบี้ยกรณีผิดนัดในหนี้เงินตามมาตรา ๒๒๘	
- ต้องเป็นการผิดนัดในหนี้เงิน	๘๖
- กรณีที่จะถือว่าผิดนัด	๘๗
- อัตราดอกเบี้ย	๘๘
ก) กรณีผิดนัดในหนี้เงินทั่วไป	๘๘
ข) กรณีผิดนัดในตั๋วเงิน	๑๐๓
ข. ดอกเบี้ยในจำนวนเงินอันเป็นค่าสินไหมทดแทนสำหรับ วัตถุซึ่งได้เสื่อมเสียหรือสูญหายไปในช่วงผิดนัด ตามมาตรา ๒๒๘	๑๐๗
ค. ดอกเบี้ยในหนี้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแต่การไม่ ชำระหนี้	๑๑๘
กรณีละเมิด	๑๑๖
ก. ลูกหนี้ผิดนัดตั้งแต่เวลาที่ทำละเมิด	๑๑๖
ข. ผู้ทำละเมิดต้องเสียดอกเบี้ยตั้งแต่เมื่อไร	๑๑๘
- ค่าสินไหมทดแทนชนิดที่เป็นการใช้ราคาทรัพย์สิน	๑๑๘
- ค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่น ๆ	๑๒๓
ก) ค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าเสียหายเพื่อการที่เสีย ความสามารถประกอบกรงานสิ้นเชิงหรือแต่ บางส่วนในอนาคตเป็นหนี้ในอนาคตหรือไม่.....	๑๒๓
ข) ระยะเวลาเริ่มต้นในการคิดดอกเบี้ย.....	๑๒๕

บทที่

๕	คอกเบี้ยกับระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศไทยรวมทั้ง ต่างประเทศในปัจจุบัน	๑๒๕
	ภาวะการเงินของประเทศไทยและต่างประเทศก่อนประกาศใช้ พระราชบัญญัติคอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ..	๑๒๕
	ก. อัตราคอกเบี้ยและภาวะเงินเฟ้อ	๑๓๑
	ข. วิฤติการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศ	๑๓๓
	ค. ความแตกต่างระหว่างอัตราคอกเบี้ยภายในประเทศ และต่างประเทศและภาวะเงินตึงตัว	๑๓๔
	ง. อัตราคอกเบี้ยและการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ	๑๓๖
	การกำหนดนโยบายอัตราคอกเบี้ย	๑๓๖
	ก. ทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายอัตราคอกเบี้ย	๑๓๖
	ข. รูปแบบของนโยบายอัตราคอกเบี้ย	๑๓๘
	- ผลดีและผลเสียของการกำหนดอัตราคอกเบี้ย เงินกู้	๑๓๘
	- ผลดีและผลเสียของการปล่อยให้ อัตราคอกเบี้ย ลอยตัว	๑๔๑
	ค. การดำเนินนโยบายอัตราคอกเบี้ยในอดีต และแนวทาง ดำเนินนโยบายอัตราคอกเบี้ยในภาวะปัจจุบันและ อนาคตของไทย	๑๔๓
	ง. ทางเลือกที่เหมาะสม	๑๔๔
	คอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติคอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓	๑๔๖
	ก. ความเป็นมา	๑๔๖

ข. หลักการและเหตุผล	๑๔๗
ค. สำระสำคัญ	๑๔๗
ง. ข้อสังเกต	๑๔๘
จ. ผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติคอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓	๑๔๙
- ส่วนรวม	๑๕๐
- ส่วนบุคคล (เฉพาะกลุ่ม)	๑๕๐
๖ สรุปและขอเสนอแนะ	๑๕๕
บรรณานุกรม	๑๖๓
ประวัติผู้เขียน	๑๖๔

บทนำ

ในปัจจุบันนับได้ว่าดอกเบี้ยเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเรามาก ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ ข้าราชการ หรือแม้แต่ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป และไม่ว่าจะเป็นเศรษฐีหรือคนยากจนก็มักจะต้องเข้ามามีส่วนพัวพันอยู่กับดอกเบี้ยด้วยกันทั้งนั้น กล่าวคือ ถ้าไม่เป็นฝ่ายรับดอกเบี้ยก็เป็นฝ่ายที่จะต้องเสียดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกู้ยืมเงิน ผากเงิน เช่าซื้อ จำนำ จำนอง ซื้อขาย ละเมิด หรือผิดนัดชำระหนี้เงิน เป็นต้น

แนวเหตุผลที่สำคัญหรือสมมุติฐานของเรื่องนี้ก็คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗ ที่ว่า "ถ้าคู่กรณีจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันและดอกเบี้ยนั้นมิได้กำหนดอัตราไว้โดยนิติกรรม หรือโดยบทกฎหมายอันใดอันหนึ่งชัดเจนไซ้ ท่านให้ใช้อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี" ซึ่งก็มีปัญหาว่า คู่กรณีจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันในกรณีใดบ้าง จะทำความเข้าใจเรียกดอกเบี้ยในสัญญาทุกประเภทได้หรือไม่ มีข้อจำกัดประการใดบ้างหรือไม่และดอกเบี้ยจะเริ่มคิดตั้งแต่เมื่อไรนั้น ยังเกิดปัญหาข้อสงสัยหลายประการในทางปฏิบัติ ประกอบกับแนวทางคำพิพากษาของศาลฎีกาในแต่ละคดีก็ยังเป็นที่สับสนทำให้เกิดปัญหาเมื่อมีการฟ้องร้องคดี

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จึงมุ่งวิจัยหาความหมายที่สมบูรณ์ของดอกเบี้ย ที่มาหลักเกณฑ์การเรียกดอกเบี้ยทั้งดอกเบี้ยที่เกิดจากการแสดงเจตนาของคู่กรณี และดอกเบี้ยที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจนข้อจำกัดในการแสดงเจตนาเรียกดอกเบี้ยหรือข้อห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ตลอดจนบทบาทของดอกเบี้ยต่อสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจ

การวิจัยได้กระทำโดยค้นคว้าและรวบรวมหลักการและหลักเกณฑ์จากตัวบท
 กฎหมายไทยและต่างประเทศ ความเห็นและการตีความของนักนิติศาสตร์ ประกอบกับ
 แนวทางการวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ได้ตัดสินไว้เป็นบรรทัดฐาน และวิจัยหาผลสรุปและ
 ข้อเสนอแนะ และแนวทางของกฎหมายในเรื่องดอกเบี้ยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อที่จะเป็น
 แนวทางในการใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งเพื่อเป็นแนว
 ทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักกฎหมายความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ได้มาตรฐาน
 ยิ่งขึ้น เพื่อให้กรณีที่ต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ยได้รับความยุติธรรมยิ่งขึ้น